

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 58 0 P 059430 20 Rev
Sarajevo, 6.10.2020. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija: Amre Hadžimustafić, kao predsjednice vijeća, Fatime Imamović i Enise Bilajac, kao članica vijeća, u pravnoj stvari tužitelja Sveučilišna klinička bolnica M., sa sjedištem u M., Ulica, koga zastupa punomoćnik Davor Šilić, advokat iz Mostara, Ulica Stjepana Radića broj 60/1, protiv tužene D.M.-M. iz D., koju zastupaju punomoćnici, advokati iz Advokatskog društva Milas, Martinović & Partneri iz Mostara, Ulica Dubrovačka bb, radi isplate, v.s. 26.950,00 KM, odlučujući o reviziji tužitelja protiv presude Kantonalnog suda u Mostaru broj 58 0 P 059430 20 Gž 2 od 26.5.2020. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 6.10.2020. godine, donio je sljedeću:

P R E S U D U

Revizija se usvaja i obje nižestepene presude preinačavaju tako što se nalaže tuženoj da isplati tužitelju novčani iznos od 26.950,60 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 23.12.2009. godine do isplate, te da mu nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 8.747,00 KM, sve u roku od 30 dana koji počinje teći prvog dana nakon dostave prepisa presude tuženoj.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom Općinskog suda u Mostaru broj 58 0 P 059430 18 P 2 od 18.12.2019. godine odbijen je tužbeni zahtjev tužitelja da mu tužena isplati iznos od 26.950,60 KM na ime troškova specijalizacije po ugovoru o specijalizaciji sa zakonskim zateznim kamatama počev od 23.12.2009. godine do isplate. Tužitelju je naloženo da tuženoj nadoknadi troškove postupka u iznosu od 6.189,30 KM.

Drugostepenom presudom Kantonalnog suda u Mostaru broj 58 0 P 059430 20 Gž 2 od 26.5.2020. godine žalba tužitelja je odbijena i prvostepena presuda potvrđena. Odbijen je zahtjev tužene za naknadu troškova odgovora na žalbu.

Protiv drugostepene presude reviziju je blagovremeno izjavio tužitelj pozivom na odredbu iz člana 237. stav 3. i stav 4. Zakona o parničnom postupku navodeći da odluka u ovom sporu zavisi od rješenja sljedećih pravnih pitanja važnih za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni:

-po pitanju osnovanosti zahtjeva zdravstvenih ustanova koje su snosile troškove specijalizacije za povrat troškova specijalizacije u slučaju povrede odredbi ugovora o specijalizaciji od strane specijalizanta koje se odnose na dužinu obaveznog rada u zdravstvenoj ustanovi koja ga je uputila na specijalizaciju nakon položenog specijalističkog ispita,

-po pitanju što se sve može smatrati troškovima specijalizacije, posebno u situacijama kakva je u konkretnom slučaju, odnosno kada se specijalizacija obavlja kod iste zdravstvene ustanove koja je i uputila specijalizanta na specijalizaciju.

U odgovoru na reviziju tužena je osporila navode revizije s prijedlogom da se revizija odbaci kao nedopuštena ili odbije kao neosnovana uz naknadu troškova sastava odgovora na reviziju od 930,00 KM.

Za dopuštenost revizije povodom naznačenih pravnih pitanja ispunjen je pravni razlog važnosti tih pitanja za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni iz razloga što je o tom pravnom pitanju revizijski sud već zauzeo shvatanje na kojem se ne temelji pobijana drugostepena presuda (presuda broj 070-0-Rev-07-000244 od 18.3.2008. godine, presuda broj 58 0 P 004268 11 Rev od 18.9.2012. godine, presuda broj 39 0 Rs 046044 18 Rev od 11.2.2020. godine). Takođe, o istom pravnom pitanju Kantonalni sud u Mostaru u ranijim presudama je zauzimao drugačije pravno shvatanje od onog na kojem se zasniva drugostepena pobijana presuda (presuda broj 007-0-Gž-06-000773 od 31.8.2006. godine, presuda broj 58 0 P 004268 09 Gž od 22.6.2011. godine). Zbog toga je ovaj sud ispitao pobijanu presudu u smislu odredbe iz člana 241. stav 2. Zakona o parničnom postupku¹ (u daljem tekstu: ZPP-a) i odlučio:

Revizija je osnovana.

Predmet spora je zahtjev tužitelja za isplatu novčanog iznosa od 26.950,60 KM, koji se odnosi na ispunjenje ugovorne obaveze tužene određene članom 8. Ugovora o specijalizaciji zaključenog između parničnih stranaka 4.2.2000. godine.

U postupku je utvrđeno da je tuženoj, kao doktoru medicine, rješenjem Federalnog ministarstva zdravstva od 12.11.1999. godine odobrena specijalizacija iz neurologije za potrebe tužitelja, na temelju kojeg su tužitelj i tužena zaključili Ugovor o specijalizaciji (dalje: Ugovor) 4.2.2000. godine, kojim se tužena obavezala da kod tužitelja, nakon završene specijalizacije, provede na radu u dvostrukom trajanju u odnosu na dužinu specijalizacije (član 7. Ugovora), a ukoliko po završenoj specijalizaciji ne ostane na radu prema članu 7. Ugovora, obavezuje se vratiti cijeli iznos koji je uložen u njeno školovanje (član 8. Ugovora). Nakon toga tužitelj rješenjem od 8.2.2000. godine prima tuženu na radno mjesto specijalizanta iz neurologije počev od 8.2.2000. godine i utvrđuje da je vrijednost poslova i zadataka tužene izražena određenim koeficijentom sa isplatom od 8.2.2000. godine. Tužena je obavljala poslove prema Ugovoru, 14 mjeseci je provela na specijalizaciji u Kliničkoj bolnici „Sestre milosrdnice“ Z., s tim što nije utvrđeno kada je otišla u Z. i ko je plaćao troškove specijalizacije u Z. Tužena je u Z položila specijalistički ispit za neurologa 21.10.2003. godine, vratila se u Kliničku

¹ Službene novine F BiH broj 53/03,73/05,19/06 i 98/15

bolnicu M, a 14.6.2006. godine tužitelj i tužena su zaključili Ugovor o radu na neodređeno vrijeme, kojim je tužena raspoređena na radno mjesto specijalista neurolog. Tuženoj je radni odnos kod tužitelja prestao dana 31.12.2007. godine otkazom tužene, pa je kod tužitelja nakon završene specijalizacije radila 4 godine i 2 mjeseca, a po Ugovoru je trebala raditi još 3 godine i 2 mjeseca. Finansijskim vještačenjem je utvrđeno da je tužitelj isplatio tuženoj za vrijeme specijalizacije (8.2.2000. do 30.10.2003. godine) ukupno 62.884,60 KM na ime plaća, doprinosa, toplog obroka i odvojenog života, a nije bilo isplata sa svrhom „za specijalizaciju“.

Drugostepeni sud je, potvrđujući prvostepenu presudu, prihvatio pravni zaključak prvostepenog suda da je tužena za vrijeme specijalizacije bila u radnom odnosu kod tužitelja, primala platu kao i ostali radnici u skladu sa stručnom spremom i pozivom koji obavlja, pružajući zdravstvene usluge, zbog čega da joj pripada pravo na platu prema članu 68. Zakona o radu i koje pravo joj ne može biti oduzeto zbog toga što je u to vrijeme imala status specijalizanta, te da troškovi specijalizacije ne obuhvataju plate i naknade koje su tuženoj isplaćivane za vrijeme specijalizacije.

Po ocjeni ovog suda, ovakav pravni zaključak nižestepenih sudova nije pravilan kod utvrđene činjenice da je tužena, kao ljekar specijalista, otkazala ugovor o radu prije isteka vremena iz Ugovora, pa je dužna vratiti isplaćene joj plaće i naknade, kao dio troškova specijalizacije, jer je članom 7. i 8. Ugovora tako određeno.

S obzirom da je članom 8. Ugovora određeno „vraćanje cijelog iznosa koji je uložena u njeno školovanje“, tada se isplaćene plaće i naknade tuženoj ne mogu odvojeno posmatrati u odnosu na troškove specijalizacije i isključivo vezati za prava tužene po osnovu radnog odnosa. Prema odredbi člana 3. Zakona o radu² poslodavac je fizičko ili pravno lice koje zaposleniku daje posao na osnovu ugovora o radu, a prema članu 4. istog zakona zaposlenik je fizičko lice koje je zaposleno na osnovu ugovora o radu. Tužitelj nije tuženoj dao posao na osnovu ugovora o radu, niti je tužena bila zaposlenik na osnovu ugovora o radu. Tužena je obavljala specijalistički staž prema Ugovoru o specijalizaciji, te predviđenom planu i programu za specijalizaciju iz oblasti neurologije. Prema odredbi iz člana 112. Zakona o zdravstvenoj zaštiti³, specijalizacija je poseban vid organiziranog stručnog usavršavanja u cilju osposobljavanja zdravstvenih radnika sa visokim obrazovanjem, za stručni rad iz određene grane medicine, odnosno iz određene oblasti zdravstvene zaštite. Dakle, svrha specijalizacije tužene jeste bila njeno osposobljavanje za rad specijaliste neurologa, za koju granu medicine je tužitelj iskazao potrebu i spremnost da se tužena usavrši i osposobi, te zaposli kao specijalista neurolog, zbog čega joj je plaćao troškove kroz iskazanu plaću i naknade, koji se iz tih razloga ne mogu izdvojiti i posmatrati kao naknada za obavljeni rad po ugovoru o radu.

Zbog toga je osnovan navod revidenta da u troškove specijalizacije spadaju isplaćene plaće i naknade osobi koja obavlja poslove specijalizanta.

Prema finansijskom vještačenju tužitelj je za vrijeme specijalizacije tuženoj isplatio ukupno 62.884,60 KM. S obzirom na period u kojem je tužena izvršila svoju ugovornu obavezu i radila kod tužitelja (4 godine i 2 mjeseca kao specijalista), tada za to vrijeme

² Službene novine F BiH broj 43/99, 32/00 i 29/03

³ Službene novine F BiH broj 29/97

treba srazmjerno smanjiti iznos koji je tužitelj uložio u njenu specijalizaciju, što predstavlja utuženi iznos od 26.950,60 KM, koji tužena treba vratiti tužitelju sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana podnošenja tužbe (član 277. Zakona o obligacionim odnosima⁴).

Prigovore koje je tužena iznosila tokom postupka nižestepeni sudovi su raspravili pravilno, što prihvata i ovaj sud, s tim što se napominje da potraživanje tužitelja nije zastarjelo jer je obaveza tužene za vraćanjem utuženog iznosa nastala otkazom ugovora o radu (31.12.2007. godine), kada je i dospjelo potraživanje tužitelja, pa budući da je tužba sudu podnesena 29.12.2009. godine, proizilazi da ovo potraživanje nije zastarjelo u smislu odredbe iz člana 371. Zakona o obligacionim odnosima.

Zbog toga je ovaj sud, usvajanjem revizije, obje nižestepene presude preinačio i odlučio kao u izreci primjenom odredbe iz člana 250. stav 1. ZPP-a.

Prema odredbi iz člana 397. stav 2. ZPP-a, kad sud preinači odluku protiv koje je podnesen pravni lijek, odlučit će o troškovima cijelog postupka. Preinačenjem nižestepenih presuda tužitelj je u cijelosti uspio u parnici, pa je dužna tužena naknaditi tužitelju troškove postupka – član 386. stav 1. ZPP-a. Troškovi postupka odnose se na sastav tužbe od 720,00 KM, troškove zastupanja tužitelja od strane punomoćnika advokata na ročištima 3.6.2013., 23.9.2013., 3.3.2014., 25.6.2014., 18.9.2014., 20.9.2019. i 10.12.2019. godine po 720,00 KM, zastupanje na odloženom ročištu 5.11.2013. godine 209,25 KM i 11.2.2014. godine 209,75 KM, troškovi vještačenja 200,00 KM, sastav revizije 958,00 KM i PDV 1.409,98 KM, što ukupno predstavlja dosuđeni iznos od 8.747,00 KM. Tužitelju nisu dosuđeni troškovi sastava odgovora na žalbu jer isti nisu bili potrebni radi vođenja ove parnice.

Visina parničnih troškova utvrđena je primjenom Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad advokata⁵ - član 12., član 13. tačka 1. alineja a., b. i c., tačka 3. alineja a., član 29, te primjenom člana 1. Zakona o izmjeni i dopuni Zakona o advokaturi Federacije Bosne i Hercegovine⁶.

Rok za izvršenje činiidbe određen je saglasno odredbi člana 179. ZPP-a.

Predsjednica vijeća
Amra Hadžimustafić, s.r.

⁴ Službeni list R BiH broj 2/92, 13/93 i 13/94, Službene novine F BiH broj 29/03 i 42/11

⁵ Službene novine F BiH broj 22/04

⁶ Službene novine F BiH broj 18/05